

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Labour (ECOMJC-202)

Date: 12/12/2025

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Discuss the features of labour and discuss the determinants of demand for labour
- 2) Describe the measurement and determinants of labour productivity
- 3) Analyse the recent employment trends in the public sectors
- 4) Discuss critically the social security provisions in India
- 5) Analyse the causes and consequences of industrial disputes
- 6) Describe the achievements and limitations of trade unions in India

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Discuss the effects of labour discrimination
- 2) Discuss the causes of unemployment in India
- 3) Describe the causes of labour mobility
- 4) Explain the measures to reduce labour discrimination
- 5) Describe the significance of labour welfare policies
- 6) Analyse the relationship between inflation and wages

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) श्रमाच्या वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा आणि श्रमाच्या मागणीचे निर्धारक घटकांवर चर्चा करा.
- २) श्रम उत्पादकतेचे मोजमाप आणि निर्धारक घटकांचे वर्णन करा.
- ३) सार्वजनिक क्षेत्रातील अलिकडच्या रोजगाराच्या ट्रेंडचे विश्लेषण करा.
- ४) भारतातील सामाजिक सुरक्षा तरतुदींवर टीकात्मक चर्चा करा.
- ५) औद्योगिक वादांची कारणे आणि परिणामांचे विश्लेषण करा.
- ६) भारतातील कामगार संघटनांच्या कामगिरी आणि मर्यादांचे वर्णन करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) कामगार भेदभावाचे परिणाम चर्चा करा
- २) भारतातील बेरोजगारीची कारणे वर्णन करा
- ३) कामगार गतिशीलतेची कारणे वर्णन करा
- ४) कामगार भेदभाव कमी करण्यासाठी उपाययोजना स्पष्ट करा
- ५) कामगार कल्याण धोरणांचे महत्त्व वर्णन करा.
- ६) महागाई आणि वेतन यांच्यातील संबंधांचे विश्लेषण करा.